

τέκνον των ἀπὸ τῆς ποινῆς, καὶ τοῦτο, ὃ πάντων χερίστον, ἐν γνῶσει καὶ συμφορίᾳ μετ' αὐτοῦ!

Τούτων λοιπόν οὕτως ἐχόντων, οἱ γονεῖς πρώτιστοι πάντων ὀφείλουσιν ὅχι μόνον διὰ τῆς συνετῆς αὐτῶν ἀνατροφῆς νὰ καταβάλλωσιν ἐν τῇ ἀπαλῇ τῶν τέκνων των καρδίᾳ τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς ἠθικῆς καὶ τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐλάβειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἴδιον αὐτῶν βίον νὰ κατοπτρίζωσι τὸν πρὸς τὴν θρησκείαν σεβασμὸν καὶ τὴν εἰς τοὺς νόμους ὑπακοήν καὶ νὰ παρέχωσιν ἑαυτοὺς ἐναργεῖς, κατὰ τὸν Χαιρωνέα, τοῖς τέκνοις παράδειγμα. Ὅθεν ἀνάγκη νὰ ἐκτραφῇ καὶ ἐκπαιδευθῇ ἐπιμελῶς καὶ δεόντως ὁ παῖς μετὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἐξ ἧς παραχρῆμα ἀνευ βίας τινὸς θὰ ἐλάμψῃ οἰκοθεν καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους εὐπείθεια, ὡς πρᾶξις ἐλευθέρα καὶ ἀπὸ καθαρᾶς πηγῆς ἀπορρέουσα. Περαιῶντες δὲ ἀποφκινόμεθα ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἀρχέγονον τοῦ ἀνθρώπου φύσιν δυνατὴ τοῦ νέου καὶ καθόλου τοῦ ἀνθρώπου τελειοποιήσις τελειουργεῖται καὶ ἀποπυροῦται εἰς τὴν οἰκιακὴν ἀνατροφήν καὶ εἰς τὴν παιδαγωγικὴν διδασκαλίαν, ὣν ἡ μὲν δέον νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς δέ οὕτω δὲ ὁ παῖς κτᾶται ἠθικὰς ἀρχὰς ἀρχόμενος νὰ συναισθάνηται κατόπιν τὴν δύναμιν τοῦ καθήκοντος, ἣν καὶ ἐνστερνίζεται τέλος ὅχι πλέον ὡς ἐξωθεν ἐπιβαλλομένην βίαν, ἀλλ' ἐσωθεν οἰκείαν καὶ ἐλευθέραν βουλήσει.

Α. Π.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΣΚΗΝΑΙ

ΜΕΡΟΣ Γ', ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Νὰ φύγω! νὰ φύγω πλέον ἐκ τῶν αἵματηρῶν ὁδῶν τοῦ Βυζαντίου!... Νὰ μὴ ἀναπνέω τὴν πνιγρὰν τοῦ Σεραγίου

αἵραν, νὰ μὴ ἀκούω βρυχωμένην περὶ μετὰ τὴν λύσσαν δρακὸς αἰχμαλώτων ζήτούντων τὸ αἷμα ἄλλων αἰχμαλώτων ἀποστατησάντων κατὰ τοῦ βουλευτοῦ σκληρῶν βασανιστῶν καὶ τοῦ σχοινοῦ τῶν δημίων... Φριλιῶν φεύγω ἀπὸ σᾶς, ὦ βεβηλωθεῖσαι τοῦ Βοσπόρου ἄκται, σᾶς ἀφίνω, ὦ κύματα τοῦ Ἑλλησπόντου, παραλίαι τῆς Τενέδου, ὄχθαι τοῦ Σιμόεντος, τὸ δὲ καλύπτον ὑμᾶς πονδᾶριον τοῦ θανάτου μόλις μοὶ ἀνακαλεῖ τὴν δόξαν ἐξ ἧς ἐλάμψατέ ποτε, καὶ μόλις ἀκούω ἐπὶ τῶν πτερύγων τοῦ ἀνέμου ψιθυρίζοντον τὸ ὄνομα τοῦ πυρποληθέντος Ἰλίου, καὶ μόλις ἀναπολῶ τοὺς χρησμούς τῆς Κασσάνδρας, τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸ ἄλγος τοῦ Πριάμου, τὰς ἀράς τοῦ Ἀποκρόντος.

Ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν ἐν σοί, ὦ πατοῖς ἡρώων! καὶ πάλιν περιπατῶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ἐλαιῶνων σου, ἐνδοξος Ἑλλάς! Ὡ δὲν εἶνε ταῦτα τὰ ὄρη τῆς Ἀρκαδίας; ἐδῶ ἄγριος τις λαὸς, καί τις τοῦ ὁποίου ἦσαν οἱ κρημνοὶ καὶ τὰ σπήλαια, δὲν ἐξημεροῦτο, δὲν καθίστατο γενναῖος, μεγάλθυμος, συγκινούμενος ὑπὸ τοῦ χοροῦ, ἀναπνέων μουσικὴν, ἐνθουσιῶν ἐν τῇ ποιήσει;

Ναί, εἶνε ἡ Ἀρκαδία... Ἰδοὺ τὸ ὄρος Μάτινον, ὅπου ὁ Πάν διὰ τῆς ἀρμονίας τοὺς πρώτους διήγειρε παλμούς ἐν τοῖς στήθεσι τῶν Νυμφῶν, καὶ ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν δένδρων, τοῦ κρυστάλλου τῶν πηγῶν ἐξεκάλει μυστηριώδεις οἰκητρίας διὰ τοῦ ἡχοῦ τῆς ὀρεινῆς σύριγγος!... Ἰδοὺ τὸ ὄρος Κυλλίνη ὅπου ὁ Ἑρμῆς, καταβάς τοῦ Ὀλύμπου, πρῶτον ἤδη ἡγγίξε τὰς χορδὰς τῆς λύρας, καὶ διὰ τῆς θεσπεσίας μελωδίας μετηχοῖον θεοὺς τε καὶ ἀνθρώπους... Ὡ λαμπρὰ τῆς ποιήσεως πλάσματα, τίς ἀφ' ὑμῶν ἀφῆρεσε τὸ γόνητρον, τίς τὴν γῆν ἐξέδυσσε τῶν φαντασιώσεών σας;...

Εὐρεῖα ἐνώπιόν μου ἐκτείνεται πεδιάς, καὶ εἰς τὰ βλέμματά μου παρίσταται ὁ σκελετὸς τῆς Μαντινείας... Ποῦ εἰσὶ Ἐπαμεινώνδας; Οὐδὲν βλέπω πλέον ἔχνος

δόξης σου, οὐδὲ πέτραν ἀναμιννή-
σκουσιν τὸν νικητὴν τοῦ Ἀγησιλάου.
Αὐτοὶ μνημεῖα ὑφούνται ποτὲ ἐνταῦθα πρὸς
τὸν στρατηγὸν τῶν Θηβῶν· τὸ μὲν ἦτο
τρόπαιον τὸ ἄλλο τάφος. Οὕτως
ἡ ἀρχαία σοφία, διδάσκουσα τὴν ἀνθρώ-
πινον ὑπεροφίαν, τὴν νίκην ἔθετε παρὰ
τῷ θανάτῳ, μετὰ τῆς ὑπερτῆρας δά-
φνης ἔπλεκε τὴν πενιθρὰν κυάρισσον!
Ἐξηρανίσθη τὸ τρόπαιον... ἐξηρανίσθη
καὶ ὁ τάφος!...

Οὔτε παρ' αὐτοῦ τοῦ θανάτου δύ-
ναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀπαιτήσῃ διαρκῆ
πίστιν!

Ἦτο μέγας, ὃ Ἐπαμεινώνδας, πλὴν
μεῖζονες σοῦ ἦσαν ὁ Λεωνίδας καὶ ὁ
Θερμистоκλῆς. Οὗτοι ἐπολέμουν καὶ ἐνί-
κων τὸν αὐθάδη ξένον· εἰς σὲ ὑπέρω-
το νὰ πολεμήσῃς καὶ νικήσῃς τοὺς ἀ-
δελφούς σου, οἵτινες κατὰ τοῦ ἰδίου αὐ-
τῶν στήθους στρέφοντες τὰ ὄπλα, ἐπε-
τάχυνον τὸν ὄλεθρον τῆς ἐλευθερίας,
καὶ ἐκάλουν τὰς ἀλύσεις τοῦ Φιλίππου
καὶ τοὺς πελέκεις τοῦ Παύλου Αἰμυλίου.
Κατάρρα ἐπὶ τῶν ἀδελφοκτόνων.

..... Ἀλλὰ ποῖα τὰ ἐρείπια ἐφ' ὧν
πατῶ; Τὰ δὲ συντρίμματα ἐκεῖνα ἄτινα
πέρην ἐκεῖ διακρίνω ποῖον ἔσχον ὄνομα,
ποῖαν λαὸν ὑπερήσπισαν, ποῖαν δόξαν με-
τέδωκαν; ὦ λαμπρά Τεγέα, ὦ διάση-
μος Μεγαλόπολις, ἰδοὺ τί ἀπέμεινεν ἐξ
ὑμῶν! ἐρείπια καὶ κόνις!

Γενναῖα τῶν Ἀθηνῶν ἐνάμιλλε, δὲν
εἶσαι σὺ, ὦ Τεγέα, ἥτις κατὰ τὴν ἡ-
μέραν τῆς μάχης τῶν Πλαταιῶν ἐξεδικαίσο
τὴν ἀφαιρεθεῖσαν τιμὴν τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν
παρὰχωρηθεῖσαν τοῖς Ἀθηναίοις δάφνην,
ἐξολοθρεύουσα τοὺς ἐχθροὺς τῶν Ἀθηνῶν;
Ἐξοχὸν παράδειγμα εὐγενοῦς ἐκδικήσε-
ως, διατὶ ἐν ἄλλοις χρόνοις καὶ παρ'
ἄλλων λαῶν ἐλησμονήθης;

Ἀλλ' ἄφετε νὰ ἐρωτήσω τὸ χῶμα
τοῦτο, νὰ ζητήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ
τὸν ναὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς, θαῦμα τῆς
Πελοποννήσου... Ἐδῶ ἡ θεὰ τῆς σοφίας
εἶχε λατρείαν καὶ βωμὸν ἀντάξια τοῦ
Ὀλύμπου... ἐδῶ ὅπου ὁ θαλάττης

προσκόπτει ἐν μέσῳ σκολύμου καὶ ἡ-
κανθῶν.

Εἰς τὰς πενθίμους ταύτας πεδιά-
δας ὁ καλλιτέχνης τῆς Πάρου διὰ τῆς
ἰσχυρᾶς γλυφίδος τοῦ ἐνεψύχον τὰ μαρ-
μαρα· ἐδῶ ἐπὶ τῶν λίθων ἔπνεον
Ἡρακλῆς καὶ ὁ Θησεύς, ὁ Κάστωρ καὶ
Πυρίθως, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Τηλέφος...
Ἀὖν ἀπατῶμαι... ἐδῶ ἦτο ἡ προ-
σοψὶς τοῦ ναοῦ ἐφ' ἧς ἦτο γεγλυμμέναι
ἡ θήρα τοῦ Καλλιδωνίου κάπρου...
ἐδῶ ἦσαν αἱ ἀψίδες, ἐδῶ αἱ στῆλ-
ἐδῶ τὸ περιστήλιον, ἐδῶ ἐκρέματο τὸ
δέρας τοῦ ὑπὸ τοῦ Μελεάγρου κατα-
βληθέντος θηρίου, ἐδῶ ἀνηρτημέναι ἦ-
σαν αἱ ἀλύσεις, ἃς οἱ Λακεδαιμόνες ἐπὶ
χον ὀρίσει διὰ τοὺς Τεγεάτας, καὶ τὰς
ἐποίας παρὰ τούτων ἔλαβον ἐκεῖνοι. Δι-
καίᾳ τύχῃ τῶν βουλευθέντων νὰ παρα-
σκευάσωσιν ἀλύσεις ἐπὶ τῆς γῆς!

Καὶ ποῦ σὲ ἀφίνω, ὦ πυργήρης Με-
γαλόπολις, ὦ ἐνάμιλλε τῆς Σπάρτης,
νὰ ἦτις προσεκάλεσες τὸν Πλάτωνα...
Ἰδοὺ, ὁ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους ἐρ-
χεται πρὸς σὲ, κομίζων θησαυρὸν σο-
φῶν καὶ φιλελευθέρων νόμων... προσ-
δράμετε, προσδράμετε πολῖται πρὸς συ-
νάντησιν τοῦ φιλοσόφου, δράμετε νὰ ἐ-
πικροτήσητε τὸν Νομοθέτην... ἀλλὰ τί;
... ὁ Πλάτων καθ' ὁδὸν ἀκούει ὅτι οἱ
κατοικοὶ τῆς Μεγαλειπόλεως ἀποκρούου-
σι τὴν ἰσοπολιτείαν, τὴν ἰσοκτιμεσίαν
καὶ ἰσονομίαν· καὶ ἰδοὺ στρέφει τὰ νῶτα
πρὸς τὴν πόλιν καὶ ἀποποιεῖται τὰ τοῦ
Νομοθέτου καθήκοντα.

ὦ Μεγαλόπολις! εἰς τί σὲ ὠφέλι-
σεν ὁ ὑπερήφανος ναὸς τοῦ Διὸς; ἀ-
φρων!... ὠφελεις ἵνα ὠφελήθῃς τῆς τοῦ
Πλάτωνος διανοίας.

Ἀλλ' ὁποῖον ὄνομα βομβεῖ περὶ τὰ
ῶτα μου;... γνωρίζω τὸ ὄνομα τοῦτο
εἶναι προτρίβες τῇ καρδίᾳ μου, ἀναμι-
νήσκει τὰ γλυκέα δάκρυα τὰ ὅ-
ποια κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἐχύσαμεν ἐ-
πὶ τῶν ἀθανάτων σελίδων τοῦ ψάλτου
τοῦ Αἰνείου... ὦ γενναῖον τέκνον τοῦ Εὐ-
άνδρου ὅπερ ἐδώρησας τὸ αἷμα σου εἰς τὸν

ατινικὸν ἀγῶνα. βλέπω τὰ ὄρη, βλέπω τοὺς πύργους τῆς πόλεώς σου... Παλάντιον σὲ χαιρετῶ!... ἀλλὰ τί λέγω; ὁ χρόνος σὲ ἐξέδυνε τοῦ παντός, καὶ τοῦτο ἀκόμη τοῦ ὀνόματος, καὶ σὺ ὅπερ εἰς τὰ τέκνα τῆς Ἀρκαδίας ἀναμνηθῆναι τὰς δόξας καὶ τὰς συμφορὰς τοῦ Πάλλαντος, ἄλωθεν ὑπὸ βαρβάρων στίβων, ἐπέπρωτε νὰ ὑπακύψης εἰς βαρβάρους νόμους καὶ βάρβαρον γλῶσσαν.

Ἐπὶ τῶν πύργων σου, ὦ Τριπολιτσᾶ ἀποκινεῖται ἡ Ὀθωμανικὴ σημαία! βλέπω τὸν ὑπασπιστὴν πασσᾶ τινος καταφεύγοντα ἐπισθεν τῶν ὁχυρωμάτων σου, καὶ μετ' ἀπείρων πολεμιστῶν ὅπλων, τροφῶν, ἐπικουριῶν, μηχανῶν καὶ ἄλλων βοηθημάτων βλέπω αὐτὸν ἔντρομον συσπειρούμενον ὅπισθεν τῶν προμαχῶν σου. Τίς διώκει αὐτὸν;... μία δρᾷς ἀνδρῶν ἄνευ ὅπλων, ἄνευ φορημάτων, ἄνευ ἄρτου, μικρὸν σῶμα ἀνδρῶν ἄρ' ὧν τὰ πάντα ἐλλείπουσι, τὰ πάντα... πλὴν τοῦ; ἔρωτος τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς ἐλευθερίας.

Γ. Κ. ΣΦΗΚΑΣ.

ΣΙΕΝΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε φυλλ. ις')

Τὴν ἐπιοῦσαν ἦτον ἐμπορικὴ πανήγυρις εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην πόλιν, ἣτις ὡς ἐκ τούτου ἐλάμβανε ζωηροτέραν δόξαν καὶ παρουσίαν. Οἱ ἐγκατοικοὶ ἐφόρουν τὰ ἐόρτια αὐτῶν ἐνδύματα, αἱ γυναῖκες περιβάλλοντο τὰ ὠραιότερα αὐτῶν κοσμήματα, αἱ οἰκίαι ἔγερμον ξενιζομένων, αἱ δὲ ὁδοὶ τῆς πόλεως, καὶ μάλιστα ὁ τόπος τῆς πανηγύρεως, ἔβριθον ἀνθρώπων συνελθόντων εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην, εἴτε λόγῳ συμφέροντος, εἴτε χάριν περιεργείας καὶ διασκεδάσεως. Ὡς εἰκός, καὶ ἡμεῖς περιήλθομεν τὴν πόλιν, καὶ πα-

ZAK. ANΘ. — ΕΤΟΣ Β.

ρέστημεν εἰς τὴν ἀγορὰν, ὅπου ἦσαν ἐκτεθειμένα τὰ προϊόντα τῆς περιχώρου—ζῶα καὶ ἐργόχειρα, ἐν οἷς καὶ κεραμικὰ ἔργα, ἐξ ὧν ἡγόρασα πῆλινον κωδωνίσκον, ὃν ἐκόμισα μετ' ἐμοῦ μέχρι Ζακύνθου, θραυσθέντα δὲ μετὰ ταῦτα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις τὸν κυκεῶνα ἐκεῖνον. Αἰφωναί τῶν πωλητῶν, τῶν μετὰ μεγάλων ἐπαίνων ἐπιδεικνυόντων τὰ ἐμπορεύματά των—αἱ προτάσεις τῶν βουλομένων ν' ἀγοράσωσιν—αἱ λογομαχίαι τῶν συμβαλλομένων—αἱ κραυγαὶ τῶν ζώων—ἡ εὐθυμία, οἱ γέλωτες, τὰ ἄσματα τῶν εὐωχομένων ἐν τοῖς ξενοδοχείοις καὶ καπηλείοις, τοσεῦτον ἀπετέλουν θόρυβον, ὥστε ὁ ἐγκέφαλος κατελαμβάνετο ὑπὸ σκοτοδινιάσεως. Ἐγκαταλιπόντες ἐντεῦθεν τὴν ἀγορὰν καὶ διαβαίνοντες ὑπὸ τινὰ τῶν εὐπροπεστέρων οἰκῶν, ἠκούσαμεν κλειδοκύμβαλον κρούμενον· διὸ τῇ προτάσει τῆς συνοδείας ἀνέδθημεν ἐκεῖ. Ὅταν εἰσῆλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἡ οἰκοδέσποινα ἐστράφη ἵνα μᾶς ὑποδεχθῇ, καὶ τότε ἀνεγνώρισα τὴν σύζυγον τοῦ καλοῦ συμβολαιογράφου, ἣν βεβαίως ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσταί μου. Ἐξεπλάγη καὶ αὕτη, ὅταν μ' ἐπαρουσίασαν πρὸς αὐτήν, ἀλλ' εὐθὺς ἀνέλαβε τὴν ἡρεμίαν τῆς, καὶ μειδιῶσα

— ὦ! Κύριε, —μοὶ εἶπε—καλῶς δόρισατε.

— Κυρία, —τὴν ἀπήντησα, —εἰμαι εὐτυχῆς ὅτι δύναμαι νὰ σᾶς προσφέρω ἐνταῦθα τὰ σεβάσματά μου.

— Πότε ἦλθετε;

— Πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν.

Τότε αὕτη μ' ἐπαρουσίασεν εἰς τοὺς παρευρισκομένους, ἐν οἷς καὶ τις νέος, εἰς βεβαίως τῶν αἰσθηματιῶν τῆς πόλεως, ὅστις με παρετήρει μετὰ τινος περιεργείας, μ' ἐχαιρέτισε δὲ μετὰ σοβαρότητος, εἰπὼν πρὸς τὴν Κυρίαν·

— ὦ! ἐγνωρίσατε [τὸν κύριον εἰς Σιένην.

— Βεβαίως.

— Ἀπὸ ἐκείνην τὴν μόνην φορὰν, — ἐγὼ προσέθηκα ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν